

На основу члана 30. став 8. Закона о високом образовању РС и члана 48. став 6. Статута Универзитета у Крагујевцу, декан Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу доноси

РЕШЕЊЕ

Извештај бр. 01-532 од 21.2.2017. године Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата Иване Палибрк под називом *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности*, ставља се на увид јавности објављивањем на сајт Филолошко-уметничког факултета, Универзитет у Крагујевцу у трајању од 30 дана.

Извештај се ставља на увид јавности у складу са последњим изменама и допунама Закона о високом образовању („Сл. гласник РС“ бр. 99/2014.).

Декан Факултета

Радомир Томић, редовни професор

21. 2. 2017.

ЗАХТЕВ

ЗА ДАВАЊЕ САГЛАСНОСТИ НА ИЗВЕШТАЈ О УРАЂЕНОЈ
ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

Шифра за идентификацију дисертације _____

Шифра УДК (бројчано) 811.163.41`36

Веб адреса на којој се налази извештај Комисије о урађеној докторској дисертацији:

**СТРУЧНОМ ВЕЋУ ЗА ДРУШТВЕНО-ХУМАНИСТИЧКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Молим да у складу са чл. 30. Закона о високом образовању и чл.128. Статута Универзитета дате сагласност на извештај комисије о урађеној докторској дисертацији:

Назив дисертације: *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности*

Научна област УДК(текст): језици – енглески и српски језик – стилистика енглеског и српског језика

Ментор и састав комисије за оцену дисертације:

Ментор: др Милош Ковачевић, редовни професор Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу, ужа научна област Савремени српски језик и Теоријске лингвистичке дисциплине

Комисија:

1. Др Мирјана Мишковић Луковић, редовни професор Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Енглески језик и лингвистика* (председник)
2. Др Миланка Бабић, ванредни професор Државног Универзитета у Новом Пазару за ужу научну област *Савремени српски језик* (члан)
3. Др Биљана Влашковић Илић, доцент Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Енглеска књижевност и култура* (члан)

Главни допринос дисертације (текст до 100 речи). Тема докторске дисертације Иване Палибрк *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* у досадашњој србистичкој и/или сербороатситичкој и англоамеричкој литератури није имала ниједну монографску обраду, ни у оквиру појединих језика, ни контрастивну. Дисертација Иване Палибрк представља прво монографско истраживање на корпусу сва три књижевна рода: поезије, прозе и драме. Тако је она новост и за србистичку стилистику, и за англистичку стилистику, и за контрастивну стилистичку анализу.

У дисертацији су на репрезентативном корпусу модерне српске и англоамеричке књижевности издвојени и научно осветљени сви карактеристични графостилемски поступци у трима књижевним врстама: поезији, прози и драми, с тим што је показано које су графостилемске карактеристике подударне и диферемцијалне унутар сваког од књижевних родова, како у појединачном језику,

тако и саодносу двају језика.

Кандидаткиња је доказала да визуелно и вербално у поетској поруци нису супротности, него су у делима савремене књижевности углавном у нераскидивој вези, будући да збир визуелне и вербалне поруке чини потпуни естетски доживљај једног дела. Универзални поступци попут типографских, интерпункцијских и правописних онеобичења користе се у оба језика и свим родовима са истим функцијама, а разлике језичких и стилских система српског и енглеског језика условљавају употребне разлике. Специфични графостилемски поступци, попут диграфије и коришћења или творења сликовних садржаја последица су системских специфичности, али и (екстра)лингвистичких фактора, тј. контекста. Употреба одржених графостилемских поступака зависи и од књижевног рода.

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме и име кандидата: Палибрк Ивана

Назив завршеног факултета: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Одсек, група, смер: Енглески језик и књижевност

Година дипломирања: 2007.

Назив докторског студијског програма: Наука о језику

Научно подручје: Филолошке науке

Година одбране: ---

Факултет и место: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Број публикованих радова: (навести рад који се тражи из члана 9. овог правилника): 16, од којих овде наводимо 10 најзначајнијих:

1. Тошић, Т., Palibrk, I.(2013). "Anglicised Language of the Serbian Newspapers", у *Српски језик*, Симић, Р. (уред.), број XVIII, Београд: Филолошки факултет у Београду (УДК811.163.41'373.45:811.111, 811.163.41'373.45:070), 513-524. **M24.**
2. Палибрк И. (2010). "О преводу слободног неуправног говора у романима *Госпођа Даловеј и Ка светионику*", у *Наслеђе*, Бошковић, Д. (уред.), број XV/1, Крагујевац: ФИЛУМ (ISSN 1820-1768),143-152. **M51**
3. Тошић Т, Палибрк И. (2010). "О СМС-у као жанру разговорног стила", у *Наслеђе*, Бошковић, Д. (уред.), број XV/2, Крагујевац: ФИЛУМ (ISSN 1820-1768), 173-182. **M51**
4. Палибрк И, Тошић Т. (2012). 'Girl Talk: English in modern means of communication', у *Наслеђе*, Бошковић Д. (уред.), бројXXI, Крагујевац: ФИЛУМ (ISSN 1820-1768), 151-164. **M51**
5. Палибрк, И. (2014) „Необично графички и невероватно савремено“, у *Наслеђе*, Д. Бошковић (уред.), број XXVIII, Крагујевац (ISSN1820-1768, УДК 811.111'35 821.111(73)-31.08 Safran Foer, J.) : ФИЛУМ, 145-164. **M51**
6. Палибрк, И. (2015). „Графостилематика у визуелној сигналистичкој поезији“, у *Наслеђе*, Д. Бошковић (уред.), број XXXI, Крагујевац (ISSN1820-1768, УДК 811.163.41'38821.163.41-1.08): ФИЛУМ, 81-96. **M51**
7. Палибрк И. (2013). „Графостилистичка анализа романа ‘Сила: пут у завичај’ Бранка Брђанина Бајовића“, у *Наука и традиција*, Филолошке науке,

Зборник радова са научног скупа, Ковачевић М. (уред.), књига 7/1, Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале (ISBN 978-99938-47-51-9, DOI 10.7251/NSFF1307091P), 91-100. **M14**

8. Палибрк, И. (2013). „Графостилеми у српском и енглеском“, у *Традиција и иновације у савременом српском језику*, Ковачевић М. (уред.), књига I, Крагујевац: ФИЛУМ (ISBN 978-86-85991-52-3, УДК 811.163.41'38:811.111'38), 309-317. **M14**
9. Палибрк, И. (2014). „На маргини: графостилеми у англоамеричкој стилистици“, у *Језик, књижевност, маргинализација*, Мишић-Илић, Б. (уред.), Зборник радова, Ниш: Филозофски факултет у Нишу (ISBN 978-86-7379-323-8, УДК 821.111(411) Велш И.08), 273-286 **M14**
10. Палибрк, И. (2015). „Графостилеми у поезији Е.Е. Камингса: слобода израза“, у *Наука и слобода*, Филолошке науке, Зборник радова са научног скупа, Ковачевић М. (уред.), књига 9/1/1, Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале (ISBN 978-99938-47-69-4, DOI 10.7251/ZRNDSFFP09152427P), 427 – 444. **M14**

Назив и седиште организације у којој је кандидат запослен: Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу

Радно место: Лектор за енглески језик

**ПОТВРЂУЈЕМО ДА КАНДИДАТ ИСПУЊАВА УСЛОВЕ УТВРЂЕНЕ ЧЛ.30.
ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ И ЧЛ.128. СТАТУТА
УНИВЕРЗИТЕТА
У КРАГУЈЕВЦУ**

У прилогу вам достављамо: - Извештај комисије о оцени урађене докторске дисертације;

- Одлуку научно-наставног већа факултета о прихватању извештаја комисије о урађеној докторској дисертацији

Крагујевац
(место и датум)
21. 2. 2017. год.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКИ ФАКУЛТЕТ - КРАГУЈЕВЦУ			
ПРИМЉЕНО: 21. 2. 2017.			
Служба	Број	Прилог	Предмет
01	532		

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ОДСЕКА ЗА ФИЛОЛОГИЈУ
ФИЛОЛОШКО-УМЕТНИЧКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ**

Наставно-научно веће Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 30. јануара 2017. године (одлука број 01-292), предложило нас је а Стручно веће за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, на седници одржаној 8. фебруара. 2017. године (одлука IV-02-149/18), именовало у Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* Иване Палибрк. Захваљујући се на указаном поверењу, Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Опис докторске дисертације

Текст докторске дисертације *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* кандидаткиње Иване Палибрк има укупно 201 страницу текста стандардног компјутерског формата (величина слова: 12 pt; проред: 1,5), и структурисан је у следећих пет текстуалних поглавља: I *Увод* (2–38), II *Графостилемски поступци у поезији* (39–85), III *Графостилемски поступци у прози* (86– 133), IV *Графостилемски поступци у драми* (134–170), V *Закључак* (171–184), иза којих следе још три за тезу нужна библиографска поглавља: *Корпус* (185-186), *Литература* (186-194), и *Резиме* на српском (195-197), односно *Summary* на енглеском језику (198-200).

Увод садржи три тематске целине. У прву улази осветљавање нужних елемената теоријског оквира рада: предмета, циља, метода и хипотеза рада; другу целину чини преглед досадашње литературе и историјат проблема; а трећу – опис корпуса и принципа његовог избора.

Основни предмет рада Иване Палибрк јесте идентификација и опис свих у корпусу забиљежених и литератури помињаних графостилемских поступака, односно онеобичења графолошког нивоа који се користе у модерној књижевности на српском и енглеском језику. У опису предмета рада дато је врло прецизно објашњење историјата и значења темелних термина рада, у које пре свега улазе: *графолошки ниво, графологија, стилем, графостилем, стилематичност, стилогеност, ортографски дијалект* или *графолект* и *визуелни дијалекат*.

Темељни *циљ рада* јесте опис графостилемских поступака који се користе у књижевности, што заправо значи да се циљ своди на опис поступака који од графема стварају стилеме. Посматран из перспективе књижевних родова на чијем се корпусу анализа проводи, циљ рада јесте: 1. идентификација, класификација и објашњење основних графостилемских поступака, 2. утврђивање сличности и разлика у поступцима у књижевности на српском и енглеском и објашњење њихових узрока, 3. утврђивање сличности и разлика у поступцима у књижевним родовима и објашњење њихових узрока, 4. осветљење механизма избора поступака у одређеним делима, и 5. одређење функције графостилема у књижевном тексту, ефеката који се њима постижу.

Будући да је графостилематика готово искључиво лингвостилистичка поддисциплина, логично је да је примарни метод анализе лингвостилистички, уз укључење компонената семиотичке, когнитивне и анализе теорије комуникације. А будући да је истраживање спроведено на корпусу два језика, енглеског и српског, метод је нужно и *контрастивно лингвостилистички*.

У *прегледу литературе* највише пажње посвећено је разматрању историјата питања, јер је и србистичка и/или сербокroatситичка и англистичка графостилистичка литература врло оскудна, своди се на свега неколика рада М. Ковачевића у србистици, и неколика рада у англистици (пре свега радови Симпсона, Седокијевског и Шорта и Лича). Литература, како констатује кандидаткиња, показује "занемаривање или маргинализација значаја графолошког аспекта у књижевности". Али будући да тема захвата укључење и питања која у књижевним делима не покривају искључиво лингвистичку или поетску срж, већ и визуелну, било је неопходно дати и преглед нестилистичке литературе која се бави проблема односа речи и слике у језику, али и односа писаног језика и говора којим се ствара нови медиј. Тако је преглед литературе највећим делом посвећен анализи графостилемске пробелематике у мимогредно стилистичкој литератури, у коју улазе различити речници и правописи, али и монографије, уџбеници, научни радови и стручни чланци који се баве ширим или додирним стилистичким питањима, као и анализи одабраних студија комуникације и нових медија, дизајна у књижевности и књижевне теорије. Кандидаткиња истиче да су управо "те студије указале колико је значајно пажњу посветити новом, такозваном 'трећем медијуму' и односу речи и слике, јер су поједина дела савремене књижевности заснована управо на односу писаног језика и говора у дигиталном простору и времену".

Изабрани корпус врло је репрезентативан и парадигматичан. За корпус су узета за графостилемски најрепрезентативнија поетска, прозна и драмска дела на српском и енглеском језику. Тако корпус на српском језику чине: у оквиру поезије – пет песника, односно збирке *Недремано око* и *Не тикај у ме* Рајка Петрова Нога, збирку *Из небеске земунице* Бранка Брђанина Бајовића и једанаест песама српских сигнариста; у оквиру прозе – Брђанинов роман *Сила: Пут у Завичај*; у оквиру драме – *Поморанџина кора* и *Последице* Маје Пелевић. Корпус на енглеском језику садржи: у оквиру поезије – Камингсова сабрана дела; у оквиру прозе – два романа, *Marabou Stork Nightmares* Ирвина Велша и *Необично гласно и невероватно близу* Џонатана Сафрана Фора; у оквиру драме – драму *Саре Кејн Психоза у 4.48*. Врло је битно за саме закључке анализа унутар самих поглавља, а и за опште закључке да свако од поглавља садрже уводне напомене о разлозима избора конкретних збирки,

романа или драма, напомене о самим делима (и ауторима где је то неопходно), анализе и примере (откуцане или у сликама) и закључке.

Пет *хипотеза* проистекло је из прегледа литературе и анализе самог корпуса: 1. да разлике у језичким и стилским системима српског и енглеског језика доводе до разлике у опсегу графостилемског захвата, 2. да постоје универзални и специфични графостилемски поступци, 3. да је фреквентност употребе графостилемских поступака условљена пре свега књижевним родом, те се очекује већа фреквентност у прози и поезији него у драми, 4. да осим књижевног рода на избор утичу и други (екстра)лингвистички фактори, тј. контекст, и 5. да су визуелно и акустичко у поетској поруци у нераскидивој вези, тј. визуелна и вербална порука заједно естетски доживљај једног дела чине потпуним.

У другом поглављу – *Графостилемски поступци у поезији* – издвајају се и опиошују графостилемски поступци у репрезентативним изабраним поетским делима на српском и енглеском језику, с тим да су у посебним потпоглављима анализирани графостилеми у поезији на српском језику и графостилеми у поезији на енглеском језику, да би на крају целог поглавља у својеврсном закључку биле издвојене подударне и разликовне графостилемске особине поезије тих двају језика. Анализа је показала да изабране и графостилемима "засићене" песме на оба језика карактеришу текстуални и унутартекстуални графостилемски поступци. У традиционалним песмама на српском тичу текстуални се тичу облика песме, тј. сонета, али су условљени, пре свега, метриком српског поетског система. У сигналистичким и Камингсовим конкретним песмама текстуални графостилеми постижу се типографским средствима и нису условљени односом елемената у песми већ формом. Унутартекстуални графостилемски поступци у Ноговој и Брђаниновој поезији подразумевају употребе минускула и номинацијских, односно релацијских мајускула, с тим што су поједине релацијске последица непостојања интерпункције. Што се осталих песама тиче, унутартекстуални графостилеми подразумевају употребу нејезичких симбола у сигналистичким песмама, појединачних слова која својим обликом асоцирају на основни мотив песме, тј. практично приказују тему и заграда којима се песма дели на две слике. Интересантно је да се исти симболи много касније, а нарочито последњих двадесетак година, на сличне и разноврсније начине користе у електронској комуникацији. Други анализирани унутартекстуални графостилемски поступци, могу се наћи у песмама на оба језика и у поезији уопште, те се могу сматрати универзалним. Разлика је уочљива тек на жанровском плану, чему је потврда чињеница да ће типографски поступци попут преламања, прављења размака, померања стихова, односно све оно што се односи на изглед песме и стране уопште, бити израженији и фреквантнији у конкретној поезији него у осталим подврстама. Тип и величина слова, који су такође типографска онеобичења, најчешће имају функцију интезификације у највећем броју песама.

У трећем поглављу – *Графостилемски поступци у прози* – анализирају се графостилеми заступљени у корпусним романима на српском и енглеском језику, с тим да су посебна потпоглавља посвећена прозним графостилемима у српском и енглеском језику, и на крају у закључку целог поглавља дате сличности и разлике

између графостилемских поступака у романима једнога и другог језика. Понаособна и контрастивна анализа графостилематике српске и енглеске модерне прозе показала је да се графостилемски поступци који се односе на типографију, интерпункцију и правопис јављају у сва три романа углавном у истим или сличним функцијама, а када то није случај, узроци су стилски или екстралингвистички фактори. Тако се, на пример, верзал и курзив свуда јављају у оквиру емфазе или да означе разлику у типу говора (код Велша и Брђанина), односно микродискурсу (код Брђанина и Фора). Међутим, Брђанин за разликовање типова говора користи још црту, заграду и три тачке. Он курзив и велико слово често и додатно маркира. Карактеристична типографска онеобичења код Велса односе се на тип, фронт и величину слова, као и типографски изведене ефемерне елементе, с тим што су функције универзалне, попут карактеризације ликова и невербалног описа, али и специфичне – да се означи став главног јунака према осталим, као и различита стања свести. Фор као типографске поступке употребљава белине, одвајање текста и прекуцавање да обележи паузе у говору или неспособност говора, тј. да практично прикаже комуникацију међу ликовима. Правописна одступања универзално се користе за карактеризацију, односно наглашавање социјалних или културолошких разлика међу јунацима романа. Интерпункцијским знацима, међутим, највише манипулише Брђанин. Специфични поступци подразумевају: диграфију код Брђанина, условљену одликама система писаног српског језика, визуелни дијалекат код Велша, условљен одликама система писаног енглеског језика и употребу различитих сликовних елемената код Фора, условљену временом настанка самог романа.

У четвртој поглављу, насловљеном *Графостилемски поступци у драми* дата је анализа графостилема карактеристичних за драмски текст на српском и енглеском језику, с тим да најприје одвојено анализирани графостилеми у српским и енглеским драмама, а потом дате сличности и разлике у типовима издвојених графостилема и графостилемских поступака. Дакле, у драмама на српском и енглеском срећемо се са поступцима карактеристичним за постдрамски текст, а то је пре свега, одсуство формалних драмских маркера. И Маја Пелевић и Сара Кејн користе типографске поступке – приказ стране да направе разлике у типу говора или гласова, курзив у ретким дидаскалијама и верзал при емфазу. Међутим, у *Поморацшој кори* Маје Пелевић, болдовани верзал се користи у свим речима које садрже слоге *он* и *она* и минускуле у контекстуалној апелативизацији. Први поступак је донекле неочекиван, пошто се не може приказати на сцени. С друге стране, Сара Кејн у графостилемичности одлази корак даље, јер приказ стране не експлоатише само да би маркирала тип говора/дискурса или глас(ове), већ пре свега да прикаже одвојеност тела и ума, растројеност лика и коначно његову смрт. Иако се тај поступак посматра као неуобичајени вид инструкција, он ипак захтева другачије читање глумца и редитеља, што додатно отежава интерпретацију и извођење, што, међутим, није немогуће. Познато је да се драмски текст пише за извођење, те су сви поменути поступци специфични, иако су одређени подврстом, тј. могу се наћи само у постдрамским текстовима. Кандидаткиња закључује да се у *Психози* њима постиже несвакидашњи ефекат – драма која се одвија у уму оболеле особе.

Закључак је пето текстуално поглавље дисертације Иване Палибрк. У овом је поглављу дат сажетак целог истраживања – према критеријумима који су у анализи примењивани. Истакнуте су интерферирајуће и диференцијалне графостилемске карактеристике како између текстова што припадају различитим родовима (поезије, прозе и драме) унутар сваког од двају језика и у њиховом међуодносу, тако и између родовски подударних текстова у различитим језицима (српском и енглеском).

II Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Докторска дисертација Иване Палибрк *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* у потпуности испуњава обим и квалитет у односу на пријављену тему. Циљеви, предмет и хипотезе који су дефинисани у пријави теме додатно су у току истраживања прецизирани и проширени. Докторска дисертација потврђује да је пријављена тема изразито актуелна у савременој лингвостилистици као интегралној лингвистичкој и књижевној стилистици, и с њом повезаним нестилистичким дисциплинама које се баве односом слике и речи. Пре ове дисертације, на значај графолошког аспекта у књижевности досада је тек мимогредно скретана пажња. Томе је најбоља потврда чињеница да чисто графостилемских радова има врло мало и на српском и на енглеском језику (могу се и буквално речено набројати "на прсте једне руке"), и да о графостилематици највише сазнаје преко уџбеничке, приручничке и литературе која се бави комуникацијом и новим медијима, дизајном у књижевности и књижевној теорији.

У дисертацији су на репрезентативном корпусу модерне српске и англоамеричке књижевности издвојени и научно осветљени сви карактеристични графостилемски поступци у трима књижевним врстама: поезији, прози и драми, с тим што је показано које су графостилемске карактеристике подударне и диференцијалне унутар сваког од књижевних родова, како у појединачном језику, тако и саодносу двају језика.

Кандидаткиња је доказала да визуелно и вербално у поетској поруци нису супротности, него су у делима савремене књижевности углавном у нераскидивој вези, будући да збир визуелне и вербалне поруке чини потпуни естетски доживљај једног дела. Универзални поступци попут типографских, интерпункцијских и правописних онеобичења користе се у оба језика и свим родовима са истим функцијама, а разлике језичких и стилских система српског и енглеског језика условљавају употребне разлике. Специфични графостилемски поступци, попут диграфије и коришћења или творења сликовних садржаја последица су системских специфичности, али и (екстра)лингвистичких фактора, тј. контекста. Употреба одржених графостилемских поступака зависи и од књижевног рода.

У дисертацији је показано да графостилемски обележене јединице потврђене у англофоној и српској књижевности показују мање или веће одступање од ортографске нормe и понекад врло битно одређују стил некога дела и/или писца. Нагомилани графостилемски поступци отежавају форму, али писци свесно и пажљиво користе ову могућност, тражећи од читаоца дужу перцепцију и свесно декодирање примењеног поступка. Графичко необичавање подразумева

стварање уметничког ефекта (стилогеност) који лежи у изневереном очекивању. У дисертацији су детаљно осветљени и поступци творбе графостилема, тзв. графемска стилематичност, и уметнички разлози њихове употребе, тзв. графемска стилогеност.

Кандидаткињини закључци, посебно они уопштавајући, врло ретко су дати као аподиктичке тврдње, што није ни чудо ако се зна да су графостилемска маркираност савремене књижевности и поступци којима се она постиже специфични за историјски тренутак у ком су настали као и тренутак у ком се интерпретирају.

III Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области и оцена њене оригиналности

Тема *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* у досадашњој србистичкој и/или сербороатситичкој и англоамеричкој литератури није имала ниједну монографску обраду, ни у оквиру појединих језика, ни контрастивну. Дисертација Иване Палибрк представља прво монографско истраживање на корпусу сва три књижевна рода: поезије, прозе и драме. Тако је она новост и за србистичку стилистику, и за англистичку стилистику, и за контрастивну стилистичку анализу.

Ако се зна да је од свих лингвостилистичких поддисциплина најмање научне пажње завређивала управо графостилистика, а да је књижевност основни предмет стилистичких истраживања и основни "медију" графостилематике, онда је врло лако закључити какве лингвостилистичке новости доноси дисертација Иване Палибрк. Уз то, посебно треба нагласити да се модерна англосаксонска стилистика све више као темељном критеријуму враћа управо критеријуму онеобичајења што су га инаугурисали руски формалисти. А онеобичајење нигде у писаном тексту тако видљиво није као на графолошком плану - и то како на текстуалном тако и на унутартекстуалном графостилемском плану.

Тему је докторанткиња обрадила исцрпно, на богатом и пажљиво одабраном репрезентативном корпусу књижевно "трородих" текстова на српском и енглеском језику. Докторанткиња је консултовала сву релевантну литературу која се директно, додирно или општетеоријски односи на проблематику дисертације, па се у поређењу с том литературом најбоље уочава и вредност саме дисертације, односно њених научних резултата. Дисертација Иване Палибрк *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* доноси научно врло вредне резултате, и за србистичку и за англистичку и за контрастивну србистичко-англистичку стилистику, који је чине оригиналним научним делом.

IV Научни резултати докторске дисертације, примењивост и корисност резултата у теорији и пракси и начин презентовања резултата научној јавности

С обзиром на наведене домете, оригиналност и актуелност докторске дисертације Иване Палибрк, научни резултати њене докторске дисертације јесу и теоријски и емпиријски. У дисертацији је кандидаткиња остварила све зацртане циљеве, који подразумевају: 1. идентификацију, класификацију и објашњење основних графостилемских поступака, 2. утврђивање сличности и разлика у поступцима у књижевности на српском и енглеском и објашњење њихових узрока, 3. утврђивање сличности и разлика у поступцима у књижевним родовима и објашњење њихових узрока, 4. осветљење механизма избора поступака у одређеним делима, и 5. одређење функције графостилема у књижевном тексту, ефеката који се њима постижу. Сви циљеви ове дисертације су у потпуности и на научно критеријалан начин остварени и биће несумњиво навођени и искоришћени у радовима који се баве књижевном и лингвистичком стилистичком проблематиком, али и проблематиком што је подразумева "трећи медиј".

Осим тога, резултати докторске дисертације Иване Палибрк иницираће низ других истраживања о стилемама, посебно о графостилемама, не само у књижевном него и у некњижевним текстовима. Зато дисертацију свакако треба публиковати како би њени резултати били доступни широј филолошкој јавности.

У Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној области

Докторанткиња Ивана Палибрк објавила је велики број самосталних радова, мањи број радова у коауторству и са рефератима учествовала на већем броју међународних и националних скупова и конференција. Највећи број њених радова припада управо лингвостилистици, а између њих неколико их се бави и графостилематичним питањима, што све улази у област у коју улази и тема њене докторске дисертације. Овде наводимо библиографију оригиналних ауторских и коауторских радова публикованих у категоризованим часописима или у рецензираним зборницима са научних скупова међународног и националног значаја, с тим да иза свакога рада наводимо категорију којој припада:

Радови објављени у часописима:

- Палибрк И. (2010). "О преводу слободног неуправног говора у романима *Госпођа Даловеј* и *Ка светионику*", у *Наслеђе*, Бошковић, Д. (уред.), број XV/1, Крагујевац: ФИЛУМ (ISSN 1820-1768), 143-152. **M51**
- Тошић Т, Палибрк И. (2010). "О СМС-у као жанру разговорног стила", у *Наслеђе*, Бошковић, Д. (уред.), број XV/2, Крагујевац: ФИЛУМ (ISSN 1820-1768), 173-182. **M51**
- Palibrk, I. & Tošić, T. (2011). Text messages in Serbian: Focusing on lexicon, in: *Caiet de semiotica*, Borchin, M. (eds.), no. 22/ 2011. Timisoara: Editura Universitatii de Vest (ISSN: 1012-1471), 117-134. **M52**
- Палибрк И, Тошић Т. (2012). 'Girl Talk: English in modern means of communication', у *Наслеђе*, Бошковић Д. (уред.), број XXI, Крагујевац: ФИЛУМ (ISSN 1820-1768), 151-164. **M51**
- Tošić, T., Palibrk, I. (2013). "Anglicised Language of the Serbian Newspapers", у *Српски језик*, Симић, Р. (уред.), број XVIII, Београд: Филолошки факултет у

Београду (УДК811.163.41'373.45:811.111, 811.163.41'373.45:070), 513-524. **M24.**

Палибрк, И. (2014) „Необично графички и невероватно савремено“, у *Наслеђе*, Д. Бошковић (уред.), број XXVIII, Крагујевац (ISSN1820-1768, УДК 811.111'35 821.111(73)-31.08 Safran Foer, J.) : ФИЛУМ, 145-164. **M51**

Палибрк, И. (2015). „Графостилематика у визуелној сигналистичкој поезији“, у *Наслеђе*, Д. Бошковић (уред.), број XXXI, Крагујевац (ISSN1820-1768, УДК 811.163.41'38821.163.41-1.08): ФИЛУМ, 81-96. **M51**

Радови објављени у тематским зборницима:

Палибрк И, Тошић Т. (2010). “Полно раслојавање у језику интернета”, у *Језик, књижевност, промене – Језичка истраживања*, Мишић-Илић, Б. (уред.), Зборник радова, Ниш: Филозофски факултет у Нишу (ISBN 987-86-7379-206-4, УДК 81'276.3:004.738.5), 97-107. **M14**

Палибрк И. (2012) „Графостилистички аспект СМС порука“, у *Структурне карактеристике српског језика*, Ковачевић М. (уред.), књига I, Крагујевац: ФИЛУМ (ISBN 978-86-85991-42-4, УДК 811.163.41'35:316.77), 557-565. **M14**

Palibrk I, T.Тошић Т. (2013). „Vrednost i politički diskurs“, u: *Jezik, književnost, vrednosti: jezička istraživanja*, Mišić-Ilić, B. (ured.), Zbornik radova, Niš: Filozofski fakultet u Nišu (ISBN 978-86-7379-278-1, UDK 811.163.41'42:32), 317-326. **M14**

Палибрк И. (2013). „Графостилистичка анализа романа ‘Сила: пут у завичај’ Бранка Брђанина Бајовића“, у *Наука и традиција*, Филолошке науке, Зборник радова са научног скупа, Ковачевић М. (уред.), књига 7/1, Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале (ISBN 978-99938-47-51-9, DOI 10.7251/NSFF1307091P), 91-100. **M14**

Палибрк, И. (2013). „Графостилеми у српском и енглеском“, у *Традиција и иновације у савременом српском језику*, Ковачевић М. (уред.), књига I, Крагујевац: ФИЛУМ (ISBN 978-86-85991-52-3, УДК 811.163.41'38:811.111'38), 309-317. **M14**

Палибрк, И. (2014). „На маргини: графостилеми у англоамеричкој стилистички“, у *Језик, књижевност, маргинализација*, Мишић-Илић, Б. (уред.), Зборник радова, Ниш: Филозофски факултет у Нишу (ISBN 978-86-7379-323-8, УДК 821.111(411) Велш И.08), 273-286 **M14**

Тошић, Т., Палибрк, И. (2014). „Енглески у глобалу?“, у *Наука и глобализација*, Филолошке науке, Зборник радова са научног скупа, Ковачевић М. (уред.), књига 8/1, Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале (ISBN 978-99938-47-58-8, DOI 10.7251/NSFF1408063T), 63-70. **M14**

Палибрк, И. (2015). „Графостилеми у поезији Е.Е. Камингса: слобода израза“, у *Наука и слобода*, Филолошке науке, Зборник радова са научног скупа, Ковачевић М. (уред.), књига 9/1/1, Пале: Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет Пале (ISBN 978-99938-47-69-4, DOI 10.7251/ZRNSFFP09152427P), 427 – 444. **M14**

Палибрк, И. (2015). „Мајускулни графостилеми у збирци „Из небеске земунице“ Бранка Брђанина Бајовића“, у *Српски језик – од Вука до данас*, Ковачевић М. (уред.), књига I, Крагујевац: ФИЛУМ (ISBN 978-86-85991-79-0, УДК 811.163.41'38:821.163.41-1.08 Вајовић В.), 313-321. М14

Учешће на научним скуповима међународног и националног значаја

Ивана Палибрк је с рефератима досад учествовала на 18 научних скупова, и то са следећим рефератима:

2009: Ивана Палибрк, „Филмски наслови и титлови – проблем превода“, усмено излагање на *Првој конференцији младих филолога Србије*, ФИЛУМ, Крагујевац (14.02.2009.),

2010: Тиана Тошић, Ивана Палибрк, „Граматицизација у енглеском језику“, усмено излагање на *Другој конференцији младих филолога Србије*, ФИЛУМ, Крагујевац (06.03.2010.),

2010: Ивана Палибрк, Тиана Тошић „Полно раслојавање у језику унтернета“ усмено излагање на *Мултидисциплинарној конференцији*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш (26.04.2010),

2011: Тиана Тошић, Ивана Палибрк “Girl Talk: English in Modern Means of Communication”, усмено излагање на *Првој међународној конференцији ELALT*, Филозофски факултет у Новом Саду, Нови Сад (19.03.2011),

2011: Ивана Палибрк, Тиана Тошић, “Text Messages in Serbian: Focusing on Lexicon”, *Конференција VAS*, Универзитет у Темишвару, Темишвар (20.05.2011.),

2011: Тиана Тошић, Ивана Палибрк, “Anglicised Language of Serbian Newspapers”, усмено излагање на *Другој вестминстерској лингвистичкој конференцији Language-Contact-Change-Maintenance-and-Loss*, Универзитет у Вестминстеру, Лондон (22.07.2011.),

2011: Ивана Палибрк, „Графостилистички аспект СМС порука“, усмено излагање на Шестом међународном научном скупу *Српски језик, књижевност, уметност*, ФИЛУМ, Крагујевац (29.10.2011.),

2012: Тиана Тошић, Ивана Палибрк, „То English or not to English“, усмено излагање на конференцији *English in Europe: Debates and Discourses*, Универзитет у Шефилду, Шефилд (22.04.2012.),

2012: Ивана Палибрк, Тиана Тошић, „Вредност и политички дискурс“, међународна конференција *Језик, књижевност, вредност*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш (27.04.2012.),

2012: Ивана Палибрк, „Графостилистичка анализа романа *Сила: Пут у завичај*“, усмено излагање на конференцији *Наука и традиција*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале (18.05.2012.),

2012: Ивана Палибрк, „Графостилистика у српском и енглеском“, усмено излагање на Седмом међународном научном скупу *Српски језик, књижевност, уметност*, ФИЛУМ, Крагујевац (27.10.2012.),

2013: Ивана Палибрк, „На маргини: графостилеми у англоамеричкој стилистици“, усмено излагање на конференцији *Језик, књижевност, маргинализација*, Филозофски факултет у Нишу (26.04.2013.),

2013: Т.Тошић и И. Палибрк, „Енглески у глобалу?“, конференција *Наука и глобализација*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале (18.05.2013.),

2013: И. Палибрк, „Вишезначност графема у роману *Marabout Stork Nightmares*“, усмено излагање на Осмом међународном скупу *Српски језик, књижевност, уметност*, ФИЛУМ, Крагујевац(25.10.2013),

2014: И. Палибрк, „Графостилеми у поезији Е.Е. Камингса: слобода израза“, конференција *Наука и слобода*, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале (07.06.2014.),

2014: И. Палибрк, „Мајускулни графостилеми у збирци *Из небеске земунце* Бранка Брђанина Бајовића“, усмено излагање на Деветом међународном скупу *Српски језик, књижевност, уметност*, ФИЛУМ, Крагујевац (24.10.2014.),

2015: И. Палибрк, „Графостилематика и визуелна поезија“, усмено излагање на Десетом међународном скупу *Српски језик, књижевност, уметност*, ФИЛУМ, Крагујевац (25.10.2015.),

2016: И. Палибрк, „Комуникативна функција графостилема у постдрамском тексту“, усмено излагање на Једанаестом међународном скупу *Српски језик, књижевност, уметност*, ФИЛУМ, Крагујевац (29.10.2016.).

Шеснаест ауторских и коауторских радова штампаних у високо категоризованим рецензираним часописима (М24 и М51), и 18 ауторских и коауторских реферата, од којих је већина поднесена на међународним скуповима, на најбољи начин показују да је Ивана Палибрк зрео научни радник, са значајним оствареним научним резултатима.

VI Закључак и препорука

Све до сада наведено недвосмислено показује да је докторанткиња Ивана Палибрк научно врло успешно обрадила тему *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности*, за коју се није ни у досадашњој србистичкој и/или сербороатситичкој ни у англоамеричкој литератури није могла угледати ни на једну монографску обраду, ни у оквиру појединих језика, а ни контрастивну. Дисертација Иване Палибрк представља прво монографско графостилемско истраживање на корпусу сва три књижевна рода: поезије, прозе и драме. Тако је она новост и за србистичку стилистику, и за англистичку стилистику, и за контрастивну стилистичку анализу.

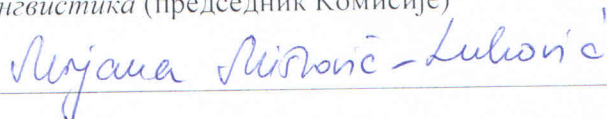
Кандидаткиња је у приложеној дисертацији показала све врлине доброга научника – лингвисте и стилистичара. То се посебно односи на њену добру научну обавештеност и кореспонденцију са литературом и добро владање научном лингвистичком, посебно стилистичком, методологијом. Докторанткиња је показала способност адекватног избора грађе и примене вишекритеријалне анализе на њој, што је резултирало извођењем јасних и релевантних закључака. Веома захтевна тема докторске дисертације обрађена је на научно утемељен и прецизан начин, чиме задовољава све критеријуме једне савремене студије из области лингвостилистике као интегралне лингвистичке и књижевне стилистике.

Зато са задовољством предлажемо Наставно-научном већу Одсека за филологију Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу да прихвати овде образложену позитивну оцену о докторској дисертацији Иване Палибрк под насловом *Карактеристични графостилемски поступци у модерној англоамеричкој и српској књижевности* и докторанткињи одобри усмену одбрану пред комисијом која и потписује овај извештај.

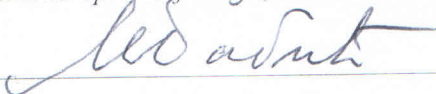
Крагујевац, 19. 2. 2017.

КОМИСИЈА:

1. Др Мирјана Мишковић Луковић, редовни професор Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Енглески језик и лингвистика* (председник Комисије)

2. Др Миланка Бабић, ванредни професор Државног Универзитета у Новом Пазару за ужу научну област *Савремени српски језик* (члан Комисије)

3. Др Биљана Влашковић Илић, доцент Филолошко-уметничког факултета Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област *Енглеска књижевност и култура* (члан Комисије)